

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

KÜRKCÜ VE DİĞERLERİ - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 7142/02)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

24 Ekim 2006

İşbu karar AİHS'nin 44§2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup bazı şekli düzeltmelere tabi olabilir.

© T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2006. Bu gayriresmi özet çeviri Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı'na atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine yapılan başvurunun nedeni (başvuru no: 7142/02) bu ülkenin yirmi beş vatandaşı Yusuf Kürkçü, Ayşe Kürkçü (Kökmen), Döne Kürkçü (Dönmez), Sultan Kürkçü (Gökçek), Mehmet Kürkçü, Hasan Çağlar, Dudu Çağlar, Memili Çağlar, Zeynep Çağlar, Mustafa Çağlar, Hüsne Çağlar, Bostan Kılınç, Kayber Kılınç, Hatice Kılınç, Hasan Kılınç, Fatma Kılınç, Seracettin Kılınç, Yılmaz Kılınç, Sultan Karaman, Hadice Karaman (Beyazıt), Hüsne Kürkçü, Döne Kürkçü, Hatice Kürkçü, Mehmet Kürkçü ve Ayşe Kürkçü'nün (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 15 Ocak 2002 tarihinde (AİHM) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Temel İnsan Haklarını (AİHS) güvence altına alan 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur. Başvuranlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Ankara barosu avukatlarından T. Akıllıoğlu ve A. Aktay tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

Başvuranlar sırasıyla 1926, 1927, 1929, 1928, 1930, 1924, 1955, 1960, 1964, 1946, 1954, 1925, 1953, 1947, 1954, 1959, 1956, 1971, 1924, 1931, 1926, 1929, 1936, 1968 ve 1970 doğumludur.

Karayolları Genel Müdürlüğü (İdare) 24 Şubat 1993 yılında başvuranlara ait İskenderun'da bulunan araziyi istimlak bedelini ödemek suretiyle kamulaştırmıştır.

İdare tarafından ödenen miktarı yetersiz bulan başvuranlar 7 Haziran 1996 tarihinde İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi'ne giderek ek bedel artırımını başvurusunda bulunmuşlardır.

Mahkeme, 29 Aralık 1997 tarihinde iki temel bilirkişi raporuna dayalı olarak, 15 Mayıs 1996 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faiz oranıyla birlikte başvuranlara 20.990.200.000 TL, yaklaşık 92.942 ECU ödenmesini kararlaştırmıştır.

Bu karar İdare tarafından temyize götürülmüştür.

Yargıtay 24 Aralık 1998 tarihinde kamulaştırma bedelinin hesaplanmasında yanlışlık yapıldığını belirterek İlk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

İlk derece mahkemesi 9 Şubat 2001 tarihinde, 15 Mayıs 1996 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faiz oranıyla birlikte İdarenin başvuranlara 4.002.929.000 TL. yaklaşık 6.375 Euro ek kamulaştırma bedeli ödemesine hükmetmiştir.

Yargıtay bu kararı 17 Mayıs 2001 tarihinde onamış, karar başvuranlara 15 Ağustos 2001'de tebliğ edilmiştir.

İdare 18 Eylül 2001 tarihinde başvuranlara 15.293.200.000 TL, 11.099 Euro ek kamulaştırma bedeli ödemiştir.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuranlar dört yıl on bir aylık yargı süreci sonunda elde ettikleri ek kamulaştırma bedelinin değer kaybettiğinden ve İdare tarafından gecikmeli olarak ödenen ek kamulaştırma

bedellerinin Türkiye'deki yüksek enflasyon karşısında yetersiz kaldığından şikayetçi olmakta, bu yönde AİHS'ye Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

AİHM, yerleşik içtihatlarından doğan kıstaslar ışığında ve sunulan delillerin tamamını dikkate alarak başvurunun esastan incelenmesi gerektiğine itibar etmektedir. AİHM, başvurunun kabuledilemezliği hakkında hiçbir gerekçe tespit etmemiştir. (Bkz. özellikle Akkuş-Türkiye kararı, 9 Temmuz 1997).

II. ESAS HAKKINDA

AİHM, daha önceki kararlarda benzer şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını dile getirmektedir (Bkz. sözü edilen *Akkuş* kararı, s. 1310, § 30-31 ve *Aka* kararı, s. 2682, §§ 50-51).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandıracak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. Ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvuranlara verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikme, başvuranları, mülklerinin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Bu gecikme, AİHM'yi, başvuranların toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Bu nedenle Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar aynı zamanda yargı sürecinin uzunluğu nedeniyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğinden yakınmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik hakkında

AİHM, bu şikayetin AİHS'nin 35 § 1. maddesi gereğince dayanaktan yoksun olduğu tespitini yapmaktadır. Başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi yer almamaktadır.

B. Esas hakkında

Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesine ilişkin varılan sonuç dikkate alındığında, AİHM 6 § 1. maddesi hakkındaki şikayeti ayrıca incelemeyi gerekli görmemektedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuranlar 30.000 ABD Doları maddi zarara uğradıklarını ileri sürmekte, ayrıca manevi tazminat olarak 5.000 ABD Doları talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmaktadır.

AİHM, *Aka* kararında benimsenen hesaplama yöntemi ve ilgili ekonomik veriler ışığında başvuranlara birlikte 23.245 Euro maddi tazminat ödenmesini kararlaştırmıştır.

Manevi tazminata gelince, AİHM olayların mevcut koşullarında ihlal kararının tespitinin manevi tazmin bakımından yeterli olacağına itibar etmektedir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuranlar AİHM nezdinde yapmış oldukları harcamalar için 3.000 ABD Doları talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara itiraz etmektedir.

Sunulan deliller ve mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadı doğrultusunda AİHM, yargı giderleri için başvuranlara birlikte 1.000 Euro ödenmesini uygun görmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS'ye Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6 § 1. maddesine yönelik şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. Başvuranların uğradıkları manevi zarara ilişkin mevcut kararın adil bir tazmini *oluşturduğuna*;
5. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve miktarlara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvuranlara birlikte;
  - i. maddi tazminat olarak 23.245 (yirmi üç bin iki yüz kırk beş) Euro *ödemesine*;
  - ii. yargı giderleri için 1.000 (bin) Euro *ödemesine*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 24 Ekim 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.